

Ikt. sz.: NEB/39-6/2016./KK.

KK-3/2016. sz. ülés
(KK-8/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Magyarországi nemzetiségek bizottsága**
Köznevelési és kulturális albizottságának
2016. október 19-én, szerdán, 10 óra 01 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 562. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Az albizottság 2016. évi őszi ülésszakra vonatkozó munkatervének megvitatása és elfogadása</i>	5
<i>Határozathozatal</i>	5
<i>Tájékoztató az alapvető jogok biztosa és a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes közös jelentéséről, az AJB-3090/2016. számú ügyben a nemzetiségi önkormányzatok által, az iskolai intézményi tanácsba történő tagok delegálásának jogi szabályozásáról</i>	6
<i>Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet tájékoztatója</i>	6
<i>Hozzászólások</i>	8
<i>A napirendi pont lezárása</i>	10
<i>Tájékoztató a magyarországi nemzetiségi színjátszás jelen helyzetéről</i>	10
<i>Csasztvan András tájékoztatója</i>	11
<i>Hozzászólások, válaszok</i>	14
<i>Galda Levente tájékoztatója</i>	17
<i>Tóth G-Keller Linda tájékoztatója</i>	20
<i>Egyebek</i>	23
<i>Az ülés berekesztése</i>	23

Napirendi javaslat

1. Az albizottság 2016. évi őszi ülészakra vonatkozó munkatervének megvitatása és elfogadása
2. Tájékoztató az alapvető jogok biztosa és a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes közös jelentéséről, az AJB-3090/2016. számú ügyben a nemzetiségi önkormányzatok által, az iskolai intézményi tanácsba történő tagok delegálásának jogi szabályozásáról
Meghívott előadó:
Dr. Szalayné Dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes
3. Tájékoztató a magyarországi nemzetiségi színjátszás jelen helyzetéről
4. Egyebek

Az ülés résztvevői**A bizottság részéről****Megjelent**

Elnököl: **Kissné Köles Erika** szlovén nemzetiségi szószóló, az albizottság elnöke

Giricz Vera ruszin nemzetiségi szószóló

Ritter Imre német nemzetiségi szószóló

Helyettesítési megbízást adott:

Hepp Mihály horvát nemzetiségi szószóló Kissné Köles Erika szlovén nemzetiségi szószólónak

Kreszta Traján ruszin nemzetiségi szószóló Ritter Imre német nemzetiségi szószólónak

A bizottság titkársága részéről

Schweighoffer Anita munkatárs

Meghívottak

Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes Csasztvan András elnök (Nemzetiségi Színházi Szövetség)

Keller Linda

Galda Levente

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 01 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

KISSNÉ KÖLES ERIKA szlovén nemzetiségi szószóló, az albizottság elnöke (továbbiakban: ELNÖK): Jó napot kívánok! Tisztelt Albizottsági Tagok! Tisztelt Vendégeink! Tisztelettel köszöntöm önöket mai, az őszi ülés első albizottsági ülésén. Megkülönböztetett tisztelettel köszöntöm mai ülésünk fő napirendi pontjainak előadóit, dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet asszonyt, az alapvető jogok biztosának hivatala körében a Magyarországon élő nemzetiségek védelmét ellátó biztoshelyettest és munkatársait, köszöntöm továbbá Csasztvan András urat, Keller Linda úrhölgyet és Galda Levente urat, akik a harmadik napirendi pontunk előadói lesznek. Köszöntöm munkatársainkat is.

A Magyarországi nemzetiségek bizottsága köznevelési és kulturális albizottsága mai ülését megnyitom. A határozatképeség szempontjából megállapítom, hogy az albizottság 3 tagja jelen van, 2 fő helyettesítését látjuk el. Hepp Mihály engem bízott meg a helyettesítésével, Kreszta Traján pedig Ritter Imre kollégámat bízta meg a helyettesítésével. Ők távolmaradásukról tájékoztattak minket. Megállapítom tehát, hogy az albizottságunk határozatképes. Eredményes, jó munkát kívánok mindenkinek!

Ismertetem a mai ülésünk napirendi pontjait. Az első napirendi pontunk az albizottság 2016. évi őszi ülésére vonatkozó munkatervének megvitatása és elfogadása. Második az alapvető jogok biztosa és a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes közös jelentésében, az AJB-3090/2016. számú ügyben, a nemzetiségi önkormányzatok iskolai intézményi tanácsba történő delegálásával összefüggő szabályozási hiányosságokról, melynek előadója dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet lesz. A harmadik napirendi pont tájékoztató a magyarországi nemzetiségi színjátszás jelen helyzetéről. Tájékoztatást adnak Csasztvan András úr, Tóth G-Keller Linda és Galda Levente. A negyedik napirendi pontunk az egyebek címszót viseli. Javaslom, hogy a napirendi pontokat az előterjesztés sorrendjében és a meghívóban megjelölt menetrend szerint tárgyalja az albizottság. Kérdezem, van-e valakinek ettől eltérő javaslata. *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, kérem, fogadjuk el a napirendi pontokat kézfeltartással. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy az albizottság tagjai 5 igen szavazattal a napirendi pontok fenti sorrend szerinti tárgyalását elfogadták.

Az albizottság 2016. évi őszi ülésére vonatkozó munkatervének megvitatása és elfogadása

Tisztelt Albizottság! Az első napirendi pont tárgyalása következik. Az albizottság tagjainak véleményezésre kiküldött munkatervi javaslata értelmében az albizottság az őszi ülésében két ülést tervez annyi módosítással, hogy a második albizottsági ülés időpontja november 16-a helyett december 1-je. A második albizottsági ülésünk napirendje „A nemzetiségi civil szervezetek, kulturális egyesületek és csoportok szerepe a nemzetiségi kultúra, nyelv és hagyományok megőrzése, átörökítése terén” címet viseli, melyre meghívott vendégek a bolgár, a görög, horvát, lengyel, örmény, roma, szerb és ukrán nemzetiség részéről delegált személyek lesznek.

Határozathozatal

Kérdezem, hogy van-e észrevétel vagy hozzászólás ehhez az őszi napirendi javaslatokhoz az albizottság részéről. *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, az

első napirendi pontot lezárom. Kérem, hogy az albizottság a 2016. évi őszi ülészakra vonatkozó munkatervet fogadja el. Aki elfogadja, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 5 igen szavazattal az albizottság tagjai a 2016. évi őszi ülészakra vonatkozó munkatervet elfogadták.

Tájékoztató az alapvető jogok biztosa és a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes közös jelentéséről, az AJB-3090/2016. számú ügyben a nemzetiségi önkormányzatok által, az iskolai intézményi tanácsba történő tagok delegálásának jogi szabályozásáról

Munkánkat a második napirendi pont megvitatásával folytatjuk. Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes a szekszárdi német nemzetiségi önkormányzat elnökének panasa alapján a jogbiztonság és a nemzetiségi jogok csorbulásának gyanúja miatt vizsgálatot kezdeményezett. Dr. Székely Lászlóval, az alapvető jogok biztosával közös jelentésükben az AJB-3090/2016. számú ügyben megállapították, hogy nincs összhangban a köznevelésről szóló törvény és a nemzetiségi önkormányzatok által az iskolai intézményi tanácsba történő tag delegálásának módját szabályozó miniszteri rendelet. A nemzetiségi önkormányzatok által az iskolai intézményi tanácsokba történő delegálás jogi szabályozásával összefüggő hiányosságok okán kérem az ombudsmanhelyettes asszonyt, hogy ismertesse szakmai állásfoglalását a jogilag rendezetlen helyzet tisztázásába érdekében. Megadom a szót.

Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet tájékoztatója

DR. SZALAYNÉ DR. SÁNDOR ERZSÉBET, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes: Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Albizottsági Tagok! Kedves Szószólók! Nagyon szépen köszönöm a lehetőséget, amit sok szempontból is fontosnak tartok. Kettőt szeretnék ebből kiemelni. Egyrészt maga a téma, a nemzetiségi oktatás nagyon fontos. Nem mindig illik persze rangsorolni, de azt gondolom, hogy a nemzetiségeket megillető jogok közül talán ez a legfontosabb a jövő szempontjából. Ezért az, hogy ebben a témában az albizottság előtt a szakmai álláspontunkat képviselhetem, nekem egy nagyon fontos szempont. A másik pedig az, hogy e jelentés kapcsán módunk nyílt arra, hogy kifejezetten is konkretizáljuk a nemzetiségi bizottsággal közös gondolkodást és tevékenységet. Módunk nyílt most arra, hogy kifejezetten kérjük a jogalkotással megbízott intézményeket, hogy szíveskedjenek a nemzetiségi bizottság, illetve az oktatásért, kultúráért felelős albizottság előzetes véleményét kikérni. Örülök, hogy egy ilyenfajta előkészítésben én is, ilyen módon is részt vehetek. Ez a két szempont fontos, és az is, hogy úgy tűnik, a minisztérium hajlandó ezt a javaslatunkat érdemben is figyelembe venni. Ezt nagyon pozitív lépésnek tekintem és szeretném üdvözölni.

A jelentéssel kapcsolatban a következő néhány fontosabb dolgot szeretném kiemelni és rátérnék utána majd azokra a szempontokra, amelyeket szeretnék az albizottság, illetve a nemzetiségi bizottság figyelmébe ajánlani, amikor érdemben is reagálnak majd a minisztérium módosítási javaslatára. A tényekről pusztán néhány szót, hiszen a maga idejében a jelentést elküldtük és biztos vagyok benne, hogy ezt önök mindannyian ismerik is.

A kifejezetten hozzám érkezett panasz gyakorlatilag arról szól, hogy az úgynevezett intézményi tanácsokba való delegálás a nemzetiségi önkormányzatok részéről, konkrét helyzetben a szekszárdi Dienes Valéria Iskola esetében egy gyakorlati alkalmazási problémát vetett fel. Mégpedig azt, hogy szemben a korábban működött iskolaszékekkel, az intézményi tanács létrehozatalát ugyan lehetséges

ajánlani, javasolni, a létrehozását kezdeményezni a nemzetiségi önkormányzatok részéről is, viszont a delegálásra való jogosultság gyakorlatilag kimaradt a nemzetiségi törvényből, szemben azzal az EMMI rendelettel, amely ezt még ismeri. Ennek a helyzetnek a feltárására kellett, természetesen a hivatal által megszokott módon, a tényállás elemeit számításba venni és feltárni, illetve a jogszabályi háttérrel tisztázni. Ennek során a szokásos módszerrel élve megkerestük az illetékes minisztériumot és a kapott válaszok alapján a következőket tudjuk, illetve tudtuk megállapítani. Engedjék meg, hogy ezt pontokba szedve elmondjam és ismertessem a helyzetet, a tényeket.

A hatályos köznevelési törvény azt mondja, hogy a helyi érdekek képviselete érdekében intézményi tanácsokat lehet létrehozni. Az intézményi tanács jogkörét viszonylag tágan állapítja meg, azt mondja, hogy bármivel összefüggésben véleményt nyilváníthat, ami az iskola működését érinti. Másrészt azt mondja, hogy ki kell kérni a véleményét az intézményi tanácsnak, tehát ott nincs mérlegelési jogkör, a pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, a házirend, a munkaterv és a köznevelési szerződés megkötése előtt. Azt gondolom, mind az öt pont, amelyről szó van, érdemben határozza meg az iskola működését. Tehát amennyiben az intézményi tanácsban éppen olyan iskolák esetében, amelyek nemzetiségi köznevelési intézménynek minősülnek, illetve nemzetiségi nevelést, oktatást folytatnak, nincs a nemzetiségi önkormányzat vagy a közösség részéről képviselő, az egy érzékelhető és súlyos hiányosság, úgy gondolom. Látható, hogy nem feltétlenül jogalkotói szándékosság húzódik meg e mögött, hiszen az EMMI rendelet ezt lehetővé teszi, viszont a közoktatási törvényben, úgy tűnik, erre nem fordítottak figyelmet. Tehát láthatóan egy koherenciahiány vagy hézag mutatkozik.

Annak érdekében, hogy párhuzamba állíthassuk és láthassuk annak a jelentőségét, hogy a korábban kizárólag működött iskolaszékek jogköre mire szolgált és miként lehetett abba delegálni, illetve kiknek a részéről lehetett delegálni, megnéztük, hogy a mai napig is ugyanúgy van a régi szabályozás alapján. Márpedig a szabályozás értelmében, ugyanazon EMMI rendelet 122. § (3) bekezdése alapján a nemzetiségi önkormányzatok, természetesen olyan esetekben, amikor nem önmaguk az iskola fenntartói, delegálhatnak képviselőt. Már látszik, hogy nem vitatott senki részéről, hogy a településen élő nemzetiségi közösségek oktatási intézményekbe való érdemi beleszólási lehetőségét biztosítani kell. Itt tehát valóban van egy jogtechnikai hiányosság, illetve szerintem inkább figyelmetlenség a jogalkotó részéről. Bízom benne, hogy nincs más és nem is szeretnék mást feltételezni e mögött természetesen. A megállapításaink odáig mentek, hogy úgy véltük, ez a jog a nemzetiségeinket megilleti, és a nemzetiségi törvény, illetve a háttérben az Alaptörvény, valamint a köznevelési törvény egyéb rendelkezései alapján minden irányból a jogszabályi környezet azt a megoldást sugallja, hogy az Nkt.-t ebben az értelemben módosítani kell. A kérdés most már innentől kezdve az, hogy ez a módosítás hogyan is nézzen ki, a szövegezése milyen legyen, hiszen többféle élethelyzet képzelhető el egy településen, ahol nemzetiségi közösségek élnek és többféle iskolatípus létezik.

A lehetséges megoldásokról érdemes és javasolom önöknek vitát folytatni. Szeptember 20-án kaptam egy levelet az államtitkár úr aláírásával, Kraszlán úr ügyintézője mellett és egy javaslatot arra, hogy hogyan is nézzen ki a közoktatási törvény megfelelő rendelkezésének kiegészítése. Ha megengedik, ezt a szöveget felolvasom és akkor ezzel összefüggésben fogalmaznék meg egy pár gondolatot, amiről esetleg érdemes vitát folytatni.

Tehát a közoktatási törvény 73. § (4a) bekezdéssel egészülne ki, amely, idézem, így szólna: „Ha az iskola nemzetiségi nevelési-oktatási feladatot is ellát, de nem nemzetiségi önkormányzat tartja fenn, az intézményi tanácsba a többi delegálttal azonos létszámú tagot delegál az érintett települési nemzetiségi önkormányzat, ennek

hiányában a településen működő érintett nemzetiségi civil szervezet”. A magam részéről üdvözölni tudom, hogy a minisztérium gondolt arra a helyzetre is, amikor adott településen van nemzetiségi közösség, de éppen nincs önkormányzatba szerveződve, ami lehet egy átmeneti állapot egy adott választási cikluson belül és lehet változó egy következő időszakban. Tehát azt a javaslatot örömmel fogadom én is és csak támogatni tudom, hogy ilyen esetekben a településen működő érintett nemzetiségi civil szervezet kapja meg a lehetőséget a delegálásra.

Ezeknek az elemeknek az együttes olvasata mellett felmerül bennem, bennünk néhány olyan pont, amelyre a figyelmet szeretnénk felhívni, hiszen nem vagyunk abban a helyzetben, hogy megfogalmazzuk a jogszabály szövegét a jogalkotó és a jogszabálytervezet elkészítésére jogosult és köteles intézmény helyett vagy mellett. Mi a szempontjainkat tudjuk elmondani, amelyek akár ennek a szövegnek a kapcsán bennünk felmerülnek. Többek között a legfontosabb talán, amit szeretnénk a figyelmükbe ajánlani, az az, hogy ritka persze, de előfordulhat, és bizonyára létezik Magyarországon olyan település, olyan oktatási intézmény és iskola, ahol nem feltétlenül csak egy nemzetiség szempontjából zajlik nemzetiségi nevelés-oktatás. Ilyenkor ez a szöveg nem egészen biztos, hogy egyértelműen megadja a választ arra, hogy akkor ez most egy tagot jelent és meg kell egyezniük vagy nemzetiségenként jelent egy-egy tagot. Nyilván nem biztos, hogy ilyen szituáció nagyon sok van, de ha akár csak egy is van, ez problémaként felmerülhet.

A másik szempont pedig az, hogy ha ne adj úristen, több nemzetiségi önkormányzat is van, most nem eltérő nemzetiségekre gondolok, akkor hogyan néz ki a delegálás lehetősége.

Még volt egy szempontunk. *(Jelzésre: Hogy mely intézményekre terjed ki, szűkítve vagy tágan.)* Jó, köszönöm. Kollektív munkával dolgozunk, kollektív bölcsesség eredménye, amit mondok. A saját jegyzeteimben is itt van. A harmadik lehetséges élethelyzet, ami felmerült bennünk és nem látjuk igazán a választ ebben a javasolt módosításban, az az, hogy mi van akkor, ha a településen nincs olyan oktatási intézmény, amely nemzetiségi nevelést-oktatást folytatna. A nem nemzetiségi nevelést-oktatást folytató intézmények intézményi tanácsába való delegálás kérdése is felmerült tehát, hiszen járhatnak abba az iskolába egyébként a településen élő nemzetiségi közösséghez tartozó gyermekek. Kérdés, hogy vajon ilyen esetekben nem érdemes-e megfontolni azt is, hogy a kifejezetten nemzetiségi nevelést-oktatást nem folytató intézmények intézményi tanácsaiba nem volna-e érdemes megadni a lehetőséget a helyi nemzetiségi közösségeknek arra, hogy részt vegyék. Adott esetben el tudom képzelni, hogy különösen kisebb településeken tud ilyen megtörténni. Szükséges-e, célszerű-e, ez kérdés, ezek kérdésként merültek fel bennünk.

Azt gondolom, nem szükséges talán elmondanom, hogy még a jelentés részét és tárgyát képezte, megelőzve az előbbi felvetéseinket, hogy bizonyítani tudtuk, ezek a nemzetiségekre vonatkozó jogszabályi keretekkel nem férnek össze és alapjogsérelmet idéznek elő. Úgyhogy ez a szokásos megállapításunk ebben a jelentésben is olvasható. Ebben a pillanatban én itt szívesen abbahagyom és állunk rendelkezésre, ha van kérdés.

ELNÖK: Nagy tisztelettel köszönöm ombudsmanhelyettes asszony szavait, illetve a helyzet bemutatását. Megkérdezem az albizottság tagjait, hogy van-e felmerült kérdés valamelyikük részéről. *(Ritter Imre jelentkezik.)* Ritter Imre német szószóló úrnak adom meg a szót.

Hozzászólások

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Tisztelettel köszöntök én is mindenkit. Előrebocsátom, hogy köszönöm ezt a jelentést és azt gondolom, hogy két

rendkívül pozitív dolog is van benne. Beszéltem a szekszárdi német önkormányzat elnökével, dr. Józán-Jilling Mihállyal, ő szívspecialista orvos és kórházi elfoglaltsága miatt nem tudott ma eljönni. De amit ki akarok emelni, hogy a jogszabályi ellentmondások ellenére a szekszárdi Dienes Valériánál biztosított az intézményi tanácsban a delegálás lehetősége. Tehát ő nem a saját egyedi helyi érdeke miatt, hanem a rendszer szintű szabályozási probléma miatt vetette fel, más ok miatt, és ez, azt gondolom, rendkívül lényeges.

A másik pedig az, hogy ebben az anyagban valóban részletesen és mindenre kiterjedően ki van fejtve az intézményi tanáccsal és az iskolaszékekkel kapcsolatos véleményezési, delegálási jog és ennek szükségessége. Ezt azért tartom nagyon fontosnak, mert az elmúlt években amennyire pozitívak voltak a nemzetiségi intézmények átvételével, finanszírozásával kapcsolatos folyamatok, annyira negatív volt sok esetben az át nem vett nemzetiségi intézmények működésével kapcsolatos egyetértési és véleményezési jogoknak a nemzetiségi önkormányzatok területén és minden más területen való csorbítása, eltörlése és a többi. Ennek csak egy picit szeleto most az intézményi tanács kérdése, de nagyon lényeges.

Számomra az, amit az ombudsmani hivatal leírt, teljesen világos. Én csak két dologban szeretném a véleményemet elmondani. Azt gondolom, és ez már az albizottság és a délutáni bizottsági ülés témája, hogy nem kellene megvárnunk, hogy a minisztérium kezdeményezze majd a következő Nkt.-módosítást, hanem nekünk saját jogon meg kellene csinálni, mert azt gondolom, időszerű és minden elvesztegetett nappal, héttel fennáll továbbra is ez a probléma.

Másrészt a három szempont mérlegelése gyanánt számomra szintén egyértelmű, hogy nem szűkítő, hanem megengedő szabályozást kell csinálni. Tehát nemcsak a nemzetiségi köznevelési intézményekben, hanem minden nemzetiségi nevelést-oktatást biztosító intézményben kell biztosítani az iskolaszékekbe és az intézményi tanácsba is a delegálás jogát. A másik pedig az, hogy mivel párhuzamosan folyik a nemzetiségi törvény elég részletes áttekintése és a nemzetiségi jogokról szóló törvény módosításának az előkészítése, egyeztetése az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetségével és a minisztériummal, azt gondolom, hogy ezt össze lehetne kötni e téma egyeztetésével, utána a törvénymódosítás benyújtásával. Azt szeretném kérni, hogy majd ezt az államtitkári levelet is kapjuk meg, mert azt nem láttam. Illetve nyilván végig kell gondolni, hogy vannak egyedi esetek. Van például olyan iskola, ahol német és horvát nemzetiségi nevelés is folyik. De úgy gondolom, ha szabályozni tudjuk főszabályként a legfontosabb területeket, akkor azon még az egyeztetés során el lehet gondolkodni, hogy ahol nincs nemzetiségi intézmény, mert szerintem csak az a kérdés, ahol nincs nemzetiségi nevelést végző oktatási-nevelési intézmény, ott biztosítsunk-e és milyen delegálási jogot. De ha a meglévő intézményeinkre biztosítjuk, akkor már egy nagyot léptünk előre és menet közben szerintem itt is elő fognak jönni a pozitív, negatív vélemények ezzel kapcsolatban és akkor ezt be lehet tenni. Úgyhogy köszönöm szépen az anyagot. Azt gondolom, hogy innentől kezdve valóban egyeztetés szükséges a minisztériummal és a nemzetiségi bizottságnak szerintem ezt még ősszel be kell nyújtania. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem, hogy van-e még kérdés vagy észrevétel. Konkrétan ruszin szószóló asszonyt kérdezem, hogy esetleg van-e hozzáfűznivalója. *(Giricz Vera: Nem, köszönöm szépen. Minden világos.)* Köszönöm szépen.

Azt hiszem, hogy a nemzetiségi bizottság, illetve az albizottságunk és általában a nemzetiségek nevében is megköszönhetem ombudsmanhelyettes asszony által lefolytatott vizsgálatot, illetve ezt a jelentést, amit mi is kézbe vehettünk. Igen, megkaptuk menet közben az oktatási hivatal részéről Kraszlán István nemzetiségi köznevelési főtanácsadó úrtól konkrétan azt a javaslatot, amely a 4/a. pontot

tartalmazza. Hangsúlyozni kell, hogy ez a kiegészítés a nem nemzetiségi önkormányzat által fenntartott intézményekre vonatkozik, hiszen a nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézményeknél alapvetően nemzetiségi szülők vesznek részt az intézményi tanácsban is. Ugyanakkor fontosnak tartom azokat a lehetőségeket is, ha történetesen nincs nemzetiségi önkormányzat, de nemzetiségi nevelés folyik. Tehát itt most nem is a nemzetiségi nyelvi órákról beszélek kifejezetten, hanem arról, hogy ha bármilyen szintű nemzetiségi nevelés folyik, igenis ott a nemzetiségi tagok delegálására nagy szükség van.

A három pont nekem szimpatikus. Nyilván át kell gondolnunk, ezt hogyan tudjuk adott esetben az EMMI felé is közvetíteni, de fogjuk, tehát mindenképpen átgondolásra fog kerülni. A 3. pontnál nemcsak a kistelepülések esetében érzem aggályosnak ezt, hanem például nagyobb településeken a középiskolák kérdésében, ahol nincs nemzetiségi nevelés, viszont az intézményekben nemzetiségi származású gyerekek jócskán járhatnak. Vannak ilyen településeink, mert középiskolai szinten a nemzetiségi köznevelés még több foghíjjal rendelkezik pillanatnyilag, azt gondolom. Maximálisan egyetértek abban ombudsmanhelyettes asszonnyal, hogy a nemzetiségi köznevelés ma a mi motorunk, és azt hiszem, hogy a nemzetiségek létezésének az egyik olyan záloga, amit bizony nagyon erős kézzel kell kézben tartani. Nekünk is felelősségünk, hogy a jövőben a 13 nemzetiség Magyarországon jelen lesz-e, beszéljék-e a nyelvet és élvezhetjük-e azt a sokszínűséget, amit a 13 nemzetiség kultúrája biztosít ennek az országnak. Köszönöm szépen.

A napirendi pont lezárása

Kérdezem, hogy valakinek még valami hozzáfűznivalója van-e esetleg. (*Senki sem jelentkezik.*) Amennyiben nincs, kérdezem, hogy egyetértene-e az albizottság tagjai az alábbiakkal. Albizottságunk javasolja, hogy a Magyarországi nemzetiségek bizottsága ülésén a fent tárgyalt témakört tárgyalja és azt a jogszabály-módosítás során a törvényalkotó előtt képviselje. Kérdezem, hogy egyetértés van-e ebben. Nem kell szavazni, de egyetértünk. (*Senkinek nincs ellenvetése.*) Ez azt jelenti, hogy a nemzetiségi bizottság ülésére a témakört visszük tovább.

Ezt a témát lezártuk. Megköszönöm még egyszer ombudsmanhelyettes asszonynak, hogy eljött és tájékoztatott minket. Köszönöm az anyag elkészítését és ezt a témát ezúttal lezárom.

Tájékoztató a magyarországi nemzetiségi színjátszás jelen helyzetéről

Folytatjuk a harmadik napirendi ponttal. Kérem a nemzetiségi színjátszás témakörében jelenlévő Csasztvan urat, Galda Levente urat és Keller Linda úrhölgyet, hogy foglaljanak helyet. A harmadik napirendi pontunk tehát tájékoztató a magyarországi nemzetiségi színjátszás jelen helyzetéről. A nemzetiségi közösségek, egy többségi nemzettel együtt élő kisebbségi népcsoport számára nyelvének és kultúrájának kiemelt értékőrzője minden élőszóban elhangzó tartalom, különösen is igaz ez egy vonzó művészeti ág, az előadó-művészet, színház keretein belüli munkára, illetve annak nyomán a nemzetiséghez tartozók elé kerülő produkcióra. A nemzetiségi színházak törekvése ugyanis nem lehet csupán egy sikeres előadás, a művészeti tevékenység, de ide tartozik a nemzetiségek hagyományait, életüket megjelenítő darabok színre vitele is, amelyek alkalmasak az egyre inkább eltűnő magyarországi nemzetiségek tájnyelvének használatára, reprodukálására, azok őrzésére és az őrzés ösztönzésére is.

Mai albizottsági ülésünk meghívott vendégeitől tehát elsősorban azt szeretném kérni, hogy arról tartsanak nekünk egy rövidke tájékoztatót, ami pillanatnyilag a nemzetiségi színjátszás területén Magyarországon van. A parlamenti bizottság és

albizottság természetesen minden ezzel kapcsolatos kérdést a szíven visel, és nemcsak hogy a szíven visel, hanem adott esetben, ha költségvetési forrásokért kell folyamodni, ezt bizony a legmesszebbmenőig tudja támogatni, mert ez szolgálja a nemzetiségek fennmaradását. Én egy kis nemzetiségnek vagyok a tagja, a legkisebbnek Magyarországon, de el kell mondanom mindenki előtt azt, ami miatt számomra fontos ez. Mi nem kaptunk állandó színházat, nincs semmilyen, sokszor még próbára alkalmas helyünk sem, de három anyanyelven játszó színjátszó csoportunk él és működik. Ők felnőttek, de van iskolai színjátszó csoportunk és, néha ugyan szünetel, most is éppen szünetel, egy diák bábcsoport. Mindannyian anyanyelven játszanak. Tehát az élő nemzetiségi nyelv használata a színjátszásban, azt hiszem, tényleg egy olyan kapaszkodó, amibe bele kell kapaszkodnunk valamennyiünknek. Erről szeretnék ma elsősorban hallani, hogyan realizálódik ez. Elsőként Csasztvan András úrnak adom meg a szót.

Csasztvan András tájékoztatója

CSASZTVAN ANDRÁS elnök (Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség): Köszönöm szépen a lehetőséget, elnök asszony. Tisztelt Albizottság! Először elnézés-kéréssel kell kezdenem. Elnökünk nyári tragikus halálával elég nagy úr tátongott tegnapelőttig, amikor az összehívott közgyűlés új elnökséget választott. Az új elnökség egyrészt a korábbi elnökség tagjaiból és korábbi felügyelőbizottsági tagokból állt össze, Rusz Milán lett az alelnök, ő a szerb színház igazgatója, Frank Ildikó titkárként dolgozik majd az elkövetkezendő három évben, ő a szekszárdi német színház igazgatónöje. Vidákovics Szláven továbbra is tag. Ő korábban az alelnöke volt a színházi szövetségnek és természetesen a pécsi horvát színház igazgatója, valamint Jónás Judit maradt elnökségi tag a roma színházak képviselőjében. Jómagam pedig Csasztvan András vagyok, a szarvasi szlovák színház, a Cervinus Teátrum alapítója és igazgatója.

Ahogy az elnök asszony említette, elsősorban az a legfontosabb része a mai beszámolóknak, hogy hogyan érvényesülnek az adott nemzetiség nyelvén játszott színházi előadások és bemutatók.

Elnézést kell kérnem azért is, hogy írott formában ezt az anyagot nem tudtam produkálni. Most elhoztam és pótolni fogjuk. Elsősorban a tegnapi nap folyamán, illetve tegnap éjjel raktam össze azokat az alapinformációkat, amelyeket frissen megválasztott elnökként módomban volt elérni. Az alapszabályunkban természetesen azok a szavak és mondatok szerepelnek, amikkel ön is felvezette a mai napirendet. A magyarországi nemzetiségi színházi kultúra elért eredményeinek, intézményeinek, társadalmi rangjának védelme, folyamatának, fejlődésének és fejlesztésének biztosítása, folyamatos tevékenység kifejtése, a magyarországi nemzetiségi színjátszás és színházi élet törvényi szintű szabályozása, illetve kamarai formában való öngazdálkodásának megvalósítása érdekében. A magyarországi nemzetiségi színjátszás területén működő szakmai szervezetek tevékenységének koordinálása, adott esetben képviselője. A magyar színházi szakmával állandó és nyitott szakmai és intézményi kapcsolat biztosítása, valamint a nemzetközi színházszakmai kapcsolatok ápolása. Az egyesületi célok mind teljesebb megvalósítása érdekében színházművészeti, az előadó-művészeti tevékenység végzése, a színház és előadó-művészet területén, így az egyesület színvonalas színházi produkciók, fesztiválok létrehozásáról, szervezéséről is gondoskodik. Az egyesület fő célja a magyarországi nemzetiségek mindegyikének színházi érdekeit felkaroló szellemi otthon, a nemzetiségi színházaknak méltó, hangsúlyos megjelenését biztosító, első nemzetközi kapcsolatokat ápoló multikulturális szervezeti háló életre hívása volt annak idején és remélem, hogy ezt teljesíteni is tudjuk. Tagja a Nemzetiségi Színházi Szövetség a Vidnyánszky Attila vezette Magyar Teátrumi Társaságnak. Óriási szakmai segítség Nemzetiségi Színházi

Szövetségnek a rendezvényeken, fesztiválokön való részvétel segítése. Ilyen konkrétan a Pécsi Országos Színházi Találkozón, a POSZT-on való részvétel. De sok esetben akár a szaktárca pénzügyi támogatásának szétosztása, leosztása is az ő hatáskörükbe, az ő szakembereikre, illetve tevékenységére hárul.

Elhoztam egy olyan kimutatást, amely a 2015-ös gazdasági évre vonatkozik, tehát nem színházi évadra. Ezt írásban, elektronikus formátumban is le tudom majd adni. Itt kitérünk arra, hogy mely nemzetiségi színházaknak van kőszínházi struktúrája, kik tudnak, mondjuk, egy adott próbatermi környezetben dolgozni, évente hány új előadást vállalnak fel és tudnak létrehozni, illetve ezt hány előadásban forgalmazzák. Bekértem egy olyan adatot is, nem mindenki tudott ilyen gyorsasággal reagálni, hogy ezt éves szinten körülbelül mekkora összegből teszi, és ha többlettámogatáshoz, többletforráshoz jutnának, akkor ezt mekkora összegből tudná elképzelni. *(Fuzik János megérkezik.)*

Vannak nagyon reálsan gondolkodó színházaink, akik már 15-20 százalékos éves költségnövekmény mellett is, és most direkt nem a támogatás és a finanszírozás szót használom, úgy érzik, hogy kitejesezne az a sokrétű tevékenység, amik rájuk jellemző. Tagozatok jöttek létre a Nemzetiségi Színházi Szövetségen belül. Pont annak a logikának a mentén, ahogy az elnök asszony is említette, hogy nemcsak az - idézőjelben - „professzionálisan” játszó színházakat emeltük be most már a tagjaink sorába, hanem iskolai színjátszó köröket is, középiskolai, diák színjátszó csoportokat is. Úgy gondoltuk, hogy a jövő záloga az a fiatal társadalom, aki az anyanyelvén meg tud szólalni.

Ebben is voltak nézetkülönbségek elsősorban az alapítók és az új tagok között, de úgy érzem, hogy a jövő záloga tényleg az, hogy például egy román színház ne csak Szekszárdon működjön román anyanyelven, hanem Gyulán a középiskolában is diákszínjátszás szintjén. Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy minden nemzetiség az iskolájában, vagy iskoláiban patronálja a nemzetiségi diákszínjátszást és jó néhány találkozó is van. Hadd említsek ilyen. Épp a szlovák témában Ónodi Daniella szervezésében Szarvas ad helyet minden évben tavasszal egy diák színjátszó találkozóknak, ahol az összes magyarországi általános és középiskola jelen van a színjátszásával. De épp az elmúlt hétvégén volt egy kiterjedtebb, határon is átnyúló szlovák színházi találkozó, ahol anyaországi együttesek is részt vettek, hiszen nagyon fontos, hogy az anyaország szintjét is lássák a magyarországi nemzetiségi színházak, de a Vajdaságban, vagy éppen a bánáti partiumi részeken élő szlovákságot is befogadta ez a háromnapos szarvasi nagy rendezvény.

A finanszírozás szempontjából a minisztériumon keresztül, és elnézést, ha pontatlan leszek, körülbelül 90 millió forint kerül pályázati úton szétosztásra. Ebből a legnagyobb mértékben a kőszínházat üzemeltető pécsi horvát színház részesül évek óta nagyon helyesen. A szekszárdi német színház nem kér magyarországi támogatást, mert nekik olyan kapcsolatuk van az anyaországgal, hogy a teljes tevékenységüket finanszírozzák. Szlovák színházi területen pedig mind a budapesti Vertigo Színház, mind pedig a szarvasi Cervinus Teátrum él azzal a lehetőséggel, hogy a határon túli szlovákok minisztériumához pályázzik. Tehát ki tudja egészíteni bizonyos pénzüsszegekkel azt az alaptevékenységet, amelyet folytatnak. Kőszínházi struktúrában működik még a szerb színház, ahogy említettem.

A következő nagy kategória, hogy színvonalas, nagy produkciókat hoznak létre még színházak mostohább technikai körülmények közt. Itt vetődött fel régebben az a közös igény, hogy a Budapesten működő nemzetiségi színházak - ilyen akár a görög, bolgár, nem sorolom tovább, jó néhány van - szeretnének egy központi épületben dolgozni. Táblázati formában megpróbáljuk összegyűjteni, hogy ki milyen mértékben használná kész produkciók bemutatására vagy próbateremként is igényt tartana rá, vagy akár szakmai, műszaki, színháztechnikai háttérként használná, vagy pedig

pénzügyi, gazdasági szempontból is igényelne egy olyan központi épületet, amely a működésének zavartalan feltételeit biztosítaná. Ebben Gergely Lászlónak, alapító alelnökünknek számos próbálkozása volt. A tegnapi közgyűlésen megpróbáltunk egy talán reálisabbnak tűnő utat választani és ebben, ha kidolgozzuk a járható utat, akkor elképzelhető, hogy igénybe vennénk az önök segítségét is. A szerb színház szeretne a mostaninál nagyobb, technikailag használhatóbb épületbe kerülni és felvállalná azt, hogy a magyarországi nemzetiségi színházi életet befogadná, gazdája lenne egy épületnek, működtetné és a jobb kihasználás érdekében helyet adna az összes most próbaterem vagy bemutató színpad nélküli Budapesten működő színháznak. Illetve a vidéki színházak lehetőséget kapnának arra, hogy az új darabjaikat egy budapesti, nyelvet ismerő közegben is bemutathassák.

Említettem a találkozót. A POSZT-on az elmúlt években is jelen volt a nemzetiségi színházi csapat. Ezt szeretnénk azzal megerősíteni, hogy a pécsi horvát színház adna majd a jövőben helyet a nemzetiségi színházi találkozónak. Tájékoztatásunk arról van, hogy még 2017 nyarára sem biztos, hogy létrejön, de '18-tól nagy reményeink vannak erre. Tudni kell azt, hogy a szarvasi vízi színházat, amely a Cervinus Teátrum tulajdona, a Magyar Teátrumi Társaság üzemelteti velünk együttesen. Ott ígéretet kaptunk arra, hogy egyhetes nemzetiségi fesztiválra kap lehetőséget a nemzetiségi színházi élet, legalábbis mindazok a színházak, amelyek felkészültek és élni szeretnének ezzel a lehetőséggel. A nyelvi nehézségeket pedig írásos kivetítővel magyar fordítással segítenék.

Jó néhány színház az anyanyelvi játszás mellett próbálkozik azzal is, hogy az anyaország kultúráját népszerűsítse a magyarországi közönségnél. Ez még belső szakmai vita tárgyát képezi az alapítóknál is. Ez csak egy félmondatos tájékoztató volt. Szeretnék majd erről egy írásos tájékoztatót adni a későbbiekben.

Gergely László három évvel ezelőtt azzal az ötlettel és javaslattal állt elő, hogy minden színház delegáljon egy színészt és jöjjön létre egy olyan központi színházi produkció, ahol minden delegált színész saját anyanyelvén játszik és egy nagyon korszerű, európai gondolatokat, konkrétan az összefogást bizonyító színházi produkció jöjjön létre. Ez a kis csapat elindult, dolgozik, jelen van két alkotó és színművész is a társulattól. Azt tudni kell, hogy pályázati pénzek felhasználásával a létrehozás idejének szűkösségével ez akkor nem ezzel a nemzetiségi soknyelvűséggel jött létre. Nagyon bízom új elnökként, korábbi felügyelőbizottsági tagként abban, hogy ez a fajta elképzelés is érvényesül és Magyarországon a 13 nemzetiség meg tudja mutatni azt, hogy tud közös színházi produkciót létrehozni úgy, hogy minden nemzetiség a saját anyanyelvén szólal meg.

Minden színháznak megvan a saját kiterjedt tevékenysége és ez nemcsak színházi produkciókban érvényesül. Jelen vagyunk az iskolai oktatásban, korábban a TÁMOP uniós projekteknél, az iskolán kívüli kulturális nevelésben, ami anyanyelvi nevelést jelentett, szaktáborokban, témahetekben, témahetekben jelentkező több színházunknál és jó néhány színházról tudom azt, hogy a helyi értéktár témába is bekapcsolódott és segítik azokat a nemzetiségi értékeket felgyűjteni, amelyek az anyanyelv használatáról és az általános nemzetiségi kultúráról szólnak.

Nagyon röviden ennyit szerettem volna elmondani. Lehet, hogy még így is hosszabb voltam a kelleténél. Elnézést. Köszönöm.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Az albizottság tagjainak is szeretném elmondani, hogy Csasztvan András úrral megbeszéltük, hogy a tavaszi ülés idejére, már az elnök tapasztalataival és terveivel felkészülten egy további előadásra fogjuk felkérni az albizottsági ülésünkre. Azt hiszem, ez egy általános tájékoztató pillanatnyilag jó, ismerve a helyzetet, nevezetesen azt, hogy elnök urat két napja választották meg. Szeretnék az albizottság nevében ez úton is gratulálni az újonnan

megválasztott elnökségi tagoknak, elnök úrnak. Kívánom, hogy legyen jó munkakapcsolatunk nekünk is, hiszen, azt gondolom, közös érdekünk, valamennyiünknek, hogy ezen a területen is tudjunk együttműködni. Nagy szeretettel várjuk az elnökség többi tagját is a tavaszi ülészak aktuális ülésére, illetve bármilyen további kérdésben pedig várjuk a jelentkezésüket. Természetesen ezt mint a nemzetiségi bizottság egyik tagja is tudom ígérni.

Kérdezem a jelenlévő albizottsági tagokat, illetve bizottsági tagot - köszöntöm a körünkben megjelent bizottsági elnökünket is egyúttal -, hogy van-e kérdésük Csasztvan András úrhoz. (*Ritter Imre jelentkezik.*) Ritter Imre úrnak adom meg a szót.

Hozzászólások, válaszok

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Én is tisztelettel köszöntök mindenkit. Részvétem Gergely László tragikus halálesete kapcsán. Ez minket is megdöbbsentett.

Örülök annak, hogy erről a témáról beszélünk. Tudom, hogy az elnök úr is új helyzetben van és számára is sok minden a két nappal ezelőtti választásnál újként jött ki.

Amit kérdezni szeretnék, azzal kapcsolatos, hogy az egyesület alapvető célja az érdekképviselés, a nemzetiségi színházak munkájának szervezése volt. Ugyanakkor tegnap, tegnapelőtt szembesültem azzal, hogy az egyesület önálló színházi produkciókat csinál, sőt a honlapon már fenn van az is, hogy önálló nemzetiségi társulatunk, ami már egy saját színház, tervezett műsorrendjét alakítjuk ki. Ezt nem igazán értem. Azt gondolom, hogy a művészi és a színházi életben rengeteg elképzelés lehet és ezeket mind érdemben meg is kell hallgatni és támogatni is kell annak függvényében, hogy milyen alapvető céljaink vannak. De az, hogy például legyen olyan előadás, ahol minden színész és nemzetiség a saját nemzetiségi nyelvén beszél... Csak azt mondom, hogy az Euro Passióval öt évvel ezelőtt voltunk Spanyolországban, egy olyan passió előadás volt, ahol a közel 30 európai passió színjátszóhelyről érkező valamennyi szereplő a saját anyanyelvén játszott. De ez valóban csak egy egyedi alkalom volt és annak kihangsúlyozása, hogy egy családhoz tartozunk, egy célunk van és számunkra ez nyelvnél, mindennél fontosabb. Én személy szerint nem hiszek abban, hogy lehet egy nemzetiségek felett álló nemzetiségi színházat csinálni. A nemzetiségi színjátszás minden nemzetiségnél a saját anyanyelvén élhet. Lehet bizonyos indokokat felhozni arra, hogy magyar nyelvű nemzetiségi színjátszás legyen, de például a budaörsi passiónál az addig lesz német, ameddig ott német nyelvű előadások vannak. Azok a német nyelvű előadások olyanok, hogy a főszereplőtől a statisztáig mindenki azért játszik a német előadásban, mert tud németül és az neki anyanyelve. Minden eszközzel távol tartjuk magunkat attól, hogy színészek betanuljanak valamit németül és utána, ha valaki megkérdezi tőle, hogy vagy németül, akkor álljon, mint Bálám számára. Ennél kiábrándítóbb és demoralizálóbb dolgot nem tudok elképzelni, mint amikor valaki meghallgat egy nemzetiségi előadást és utána, akik azt játsszák, azon kívül, amit betanultak, nem tudnak egy szót sem. Ezeket azért bocsátom előre, mert nem vagyok a színházi berkekben semmilyen szinten nem hogy szakember, de még azt mondom, hogy jó szintű tájékozottságom sincs talán, de azért a nemzetiségi színházi dolgokba akarva-akaratlanul eléggé belekeveredtem.

Tegnap, tegnapelőtt bárhogy próbáltam, nem tudtam kideríteni, és ez konkrét kérdés, hogy van-e az egyesületnek jogilag társulata. Mert ez számomra nem derült ki. Voltak darabok és játszottak darabokat, tudomásom szerint magyar nyelven, de hogy van-e társulatuk, nem tudom. Mert beszélünk az egyesület társulatáról, de nem tudom, hogy létezik-e ilyen jogilag és erre senki nem tudott nekem válaszolni.

A másik, amit szeretnék kicsit korigálni, hogy a minisztérium támogatási keretei között egyszer van a kulturális államtitkárság keretében lévő nagy színházi pályázat, ahol valóban százmilliós nagyságrend körüli az összeg. Azonban itt nemcsak a nemzetiségi, hanem minden színházi társulat és egyéb pályázhatott. Ezen kívül van még az, amit két éve Alexov Lyubomir kezdeményezésével közösen elindítottunk és a Nemzetiségi bizottság ezt fontosnak tartotta és maximálisan támogatta. Az EMMI-nél az egyházi, civil, nemzetiségi államtitkárságon belül van egy kifejezetten csak a nemzetiségi színházaknak rendelkezésre álló százmilliós keret, ami annak ellenére maradt 2017-re is százmilliós, hogy közben közel 60 millió a kőszínházaknak, illetve a nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott nemzetiségi színházaknak állandó támogatásként át lett téve, de ettől ez a keret nem csökken. Illetve az országos nemzetiségi önkormányzatok támogatásával is kaptak támogatásemelést 2015-16-ban az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott nemzetiségi színházak.

A szekszárdi német színház esetében szó nincs róla, hogy nincs szüksége támogatásra és hogy német forrásokból biztosítja a dolgait. Nincs német forrása a Deutsche Bühne Ungarnnak és például ebből a százmillióból 2015-ben kapott, most pedig már terjesztve lett a 2017-es évre. Tehát az egy téves információ, nem tudom, honnan jött, hogy a Deutsche Bühne Ungarn német forrásokból biztosítja a működéséhez szükséges kereteket.

Összefoglalva amit szeretnék kérni, és tudom, hogy ön sincs abban a helyzetben, hogy válaszoljon mindenre, mert két napja került ebbe a pozícióba és nyilván idő kell még, hogy mindent összeszedjen, de szeretnék tiszta képet látni arról, hogy most a Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség, egyesület egyáltalán hogy áll, van-e társulat, nincs társulat, milyen céljai vannak, hogy látja a nemzetiségi anyanyelvi színjátszást, milyen stratégiája, milyen céljai vannak, mert azt gondolom, ez meghatározó abban, hogy valóban azt a feladatot látja el, amiért létrehozták és hogy ezt támogatandó, nem támogatandó. Jelenleg én egy teljes homályt látok. Nem látom, hogy mik a céljai, milyen irányba megy, vagy éppen a leírt célokkal ismereteim szerint esetenként nem egy irányba mennek a tényleges történések. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm a kérdéseket. Megadom a szót Csasztvan András úrnak a válaszadásra, viszont próbáltam hangsúlyozni, hogy a szervezeti keretek boncolgatásába ne menjünk bele most pont azért, mert két napja alakult az új elnökség. Illetve a tavaszi ülésszakra az elnök urat éppen olyan szándékkal hívjuk meg, hogy amikor már tiszta képet látnak, akkor adjanak tájékoztatást. Természetesen vannak olyan kérdések a szószóló úr által elmondottakban, amikre minden bizonnyal választ tudnak adni. Kérem szépen, hogy ezt legyen szíves megtenni.

CSASZTVAN ANDRÁS elnök (Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség): Köszönöm a lehetőséget. Teljesen egyetértek önnel akár a passió kapcsán is. Frigyesi András munkáját nagyon jól ismerem és jó néhány évig dolgoztunk együtt. Egyetértek azzal, hogy az anyanyelvi színházi programok és azok érdekképviselése kell hogy legyen az egyesület további alapvető célja. Az, hogy létrejött egy társulat elnevezésű szakmai csoport, arról és a tevékenységéről a fiatalok majd most beszámolnak. Ma Magyarországon a legtöbb megyei kőszínház sem teheti meg azt, hogy évadra társulatot köt le. Amennyire be tudtam tekinteni a szakmai szervezet anyagaiba, konkrétan klasszikus formában társulat nem létezik. Produkcióra szerződöttet, elsősorban a Nemzeti Kulturális Alap pályázatainak lehívott pénzek felhasználására jött létre egy színházi csoport. De tényleg erről majd a fiatalok. Tavaszra pedig jóval felkészültebb leszek.

A két nappal ezelőtti közgyűlésen a választások utáni egyebek témakörben alapvetően ez volt a leginkább kitárgyalt rész és kapott az új elnökség ezzel kapcsolatban olyan kéréseket és olyan felhatalmazást, hogy ezt mi is tisztázzuk le házon belül és gondoljuk végig. Tehát ha most ennyi elégséges, akkor élnék a lehetőséggel, hogy majd tavasszal.

A 2015-ös gazdasági évet próbáltam összeszedni, hiszen ha részletekbe bele kellett volna folynom, azokhoz rendelkezem adatokkal. Természetesen tudom, hogy az idén megnyílt ez az újabb százmillió forintos támogatási csatorna pályázaton lehívható módon, amit nagyon nagy eredménynek és sikernek érzek én is. Köszönöm az önök hozzájárulását és támogatását. Sok színháznak nagy segítséget nyújtott elsősorban a műszaki fejlesztési részekben, azoknál a színházaknál, ahol épületet vagy, mondjuk így, kőszínházi struktúraszerű infrastruktúrát üzemeltetnek. Ezeknek a pályázati pénzeknek a felhasználása jelenleg is zajlik a nyertes színházaknál és arról is örömmel értesültünk már korábban, hogy a 2017-es gazdasági évben is megmarad ez a lehetőség. Köszönjük szépen.

A német színházzal kapcsolatos tévedésemért meg elnézést.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tavasszal természetesen a fennmaradt kérdésekre is várjuk a megtisztelő válaszadásaikat. Kérdezem a jelenlévő bizottsági tagokat, hogy van-e valakinek további kérdése Csasztvan András úrhoz. *(Dr. Fuzik János jelentkezik.)* Az elnök úrnak adom meg a szót.

DR. FUZIK JÁNOS szlovák nemzetiségi szószóló: Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Albizottság! Kedves Vendégek! A Magyarországi nemzetiségek bizottsága nevében elsősorban szeretnék gratulálni elnök úrnak a megválasztásához. Valóban megdöbbenett bennünket Gergely László halálhíre és részvételem szeretném kifejezni az egyesületnek. Jó volt a munkakapcsolatunk korábbi elnök úrral. A céljai megvalósítása érdekében felkereste bizottságunkat, albizottságunkat. Igyekeztünk ebben támogatást nyújtani és ezt a jövőben is ígérem és remélem, hogy valóban operatív és szoros munkakapcsolatban állunk, hiszen valóban egy olyan területről van szó, amely rendkívül fontos számunkra.

Én is úgy érzékelem most a beszámolóból és nem is szeretnék kérdezni, hiszen majd megnézem a jegyzőkönyvet, nem voltam itt a tájékoztató elején, hogy valamiféle tisztulási folyamat indult meg és ennek kíváncsian várjuk az eredményét. Számítunk a jövőben is arra, hogy tájékoztatnak bennünket a törekvéseikről és főleg várjuk a produkciókat a nemzetiségi színházainktól. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen elnök úrnak. További kérdés esetleg? *(Ritter Imre jelentkezik.)* Ritter Imre úrnak adom meg a szót.

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Egy dolgot elfelejtettem felvetni, ez pedig a befogadó színház Budapesten. Javaslom végignézni a lehetőségeket, mert többek között a görögöknek van egy, még székek nélkül, de gyakorlatilag teljesen felújított 600 fős színházterme. Azt gondolom, előbb meg kell nézni a lehetőségeket erre vonatkozóan, mielőtt valami újat próbálnánk csinálni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Csasztvan András úrnak adom meg a szót.

CSASZTVAN ANDRÁS: Köszönöm a lehetőséget. Azért említettem a szerb színházat, mint egy lehetőséget, de ott is hozzátettem azt, hogy az én felfogásom szerint mindenképpen kell hogy legyen gazdája egy épületnek, egy adott nemzetiségi színház és úgy váljon befogadó színházzá. Csak nem fejtettem ki ennél bővebben. Mi

is ebben gondolkodunk, hogy nem újat kell keresni, hanem meglévőt vagy meglévő struktúrára ráépíteni. Sokkal könnyebb és eredményesebb feladata lesz az elnökségnek ebben, mint ahogy most láttuk az elmúlt négy év sikertelenségét.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Amennyiben nincs további kérdés, nagy tisztelettel megköszönöm Csasztvan András úrnak a tájékoztatóját. Köszönöm, hogy gyorsan reagált a tegnapi beszélgetésünkre és számítok önre, illetve az elnökség további tagjaira is a tavaszi ülészak egy meghatározott ülésén. Most pedig kérem, hogy a nemzetiségi színjátszásban jártas és elkötelezett Tóth G-Keller Linda asszony és Galda Levente úr mutassák be, hogyan működik a gyakorlati életben a nemzetiségi színjátszás. Szeretném tájékoztatni a bizottság jelenlévő tagjait, hogy felváltva fognak beszélni, a jegyzőkönyv számára is mondom, hogy nem fogok mindig külön szót adni, tehát most egyszer fogadjuk el azt, hogy felváltva beszélnek. Köszönöm szépen. Megadom a szót.

TÓTH G-KELLER LINDA: Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm Kissné Köles Erika elnök asszonyt, az albizottság elnök asszonyát, valamint az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságának köznevelési és kulturális albizottsági tagjait, a tisztelt nemzetiségi szószólókat és az itt megjelenteket.

Először is szeretném megköszönni a megtisztelő lehetőséget, hogy Galda Levente kollégámmal eleget tehetünk meghívásuknak. Beszámolóm elmondása előtt szeretném megragadni az alkalmat, hogy ittlétünket megindokoljam, mert Csasztvan András elnök úr által elmondott prezentációnkat Gergely Lászlónak, a Nemzetiségi Színházi Szövetség elhunyt elnökének lenne tisztje megtartani. Sajnos az élet közbeszólt, ő nem tud jelen lenni. Ezért a felkért feladatunk a Gergely László által életre hívott színházi csoport, társulat munkásságának, létrejöttének bemutatása gyakorlati szinten, valamint a nemzetiségi színjátszás jelenlegi helyzetéről, a nemzetiségi színházak nyelvmegőrző és átörökítő szerepéről való tájékoztatás, ez is saját tapasztalati, gyakorlati szinten.

Szeretném átadni Galda Leventének a szót. Szeretnénk bemutatni egy portfóliót. Készítettünk közösen a társulattal egy ismertetőt, ahol bemutatjuk a jelenlegi nemzetiségi színházi csoport tagjait, valamint az eddigi előadásainkat. Ha elfogadják, szeretnénk ezt megmutatni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megengedjük, hogy ez körbemenjen.

Galda Levente tájékoztatója

GALDA LEVENTE: Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Szószólók! Kedves Vendégek! Engedjék meg tehát nekem, hogy néhány gondolat erejéig a nemzetiségi színházi társulatról beszéljek, amely valóban jogi formaként nem működik, de elnök úrral elkezdtünk egy kommunikációt azt illetően, hogy ez a jövőben miként folytatódhat, akár mint önálló civil szervezet bejegyezve és tagjaként a szövetségnek, akár egyéb útjai is lehetnek a fennmaradásnak.

A Nemzetiségi Színházi Társulat egy olyan több nemzetiséget felölelő össznemzetiségi kezdeményezés, amely ma egyedülálló Magyarországon. Gergely László, a társulat alapítója, rendező egy olyan multikulturális, interetnikus nemzetiségi társulatot hozott létre és hívott életre, ahol a lengyel, a görög, a német, a szlovák, az örmény és a roma nemzetiség együttesen megtalálható. Gergely László a társulat alázatos munkájával, színvonalas szakmai tudásával időt és energiát nem kímélve biztos infrastrukturális háttér hiányában a jövő reményében indult el az első rögzös útján, első lépésein. A csoport, mint egy nagy család szeretne együtt dolgozni a jövőben is, Gergely László kulturális örökségét továbbvinni, az ő emlékét mindörökre

megőrizni, a szellemiségét képviselve és a munkásságát átörökítve a megkezdett utat legjobb tudásunk szerint folytatni. Ehhez kérünk és remélünk támogatást. Ennek tehát a strukturális keretei majd a jövőben kialakulnak.

Minden kezdeti és a jelen helyzetben is fennálló nehézség ellenére tavaly, 2015 augusztusában tehát megalakult a Nemzetiségi Színházi Társulat. Az első nagy színpadi bemutatójával az Éljen a szerelem! Csárdáskirálynő adaptációval elindította a Nemzetiségi Színházi Társulat a gyakorlati működését a Csárdáskirálynő 150 éves jubileuma tiszteletére. Az előadást Gergely László rendezte és teltház előtt mutattuk be a XVIII. kerületi Rózsa Művelődési Házban. Társulatunk tagjai között megtalálhatók, mint már említettem, lengyel, szlovák, örmény, görög, roma, német nemzetiségi tagok. Társulatunk soron következő darabja a Vén Európa Hotel pedig idén, 2016 júniusára esett. Nagyon fontosnak találom, hogy néhány gondolat erejéig a darabválasztásokat is megindokoljam, hiszen László nem véletlenül választotta ki az említett darabokat. Például a Vén Európa Hotel esetében a hotel tulajdonosa, alkalmazottai és vendégei javarészt európai hajótöröttek, bevándoroltak és Remenyik Zsigmond színdarabja a sebzett emberi lélekről ír, arról, hogy mennyire vagyunk érzékenyek, mennyire érzékeny pontunk vélt vagy valós idegenségünk, hogyan vagyunk képesek megőrizni emberi méltóságunkat, illetve mi történik akkor, ha végképp kicsúszik a lábunk alól a talaj, ilyen helyzetben számíthatunk-e egymásra. És most jön a lényeg: mit jelent szokásaink és gondolkodásunk sokszínűsége. Magyarországon, ahol 13 nemzetiség él egymás mellett, ezek a kérdések különösen izgalmasak. Remenyik drámája az embert mutatja be, vagyis minket, saját magunkat és azt, mivé lehetünk, ha megszűnnünk nyitottnak és érzőnek lenni egymás iránt, a másik iránt. Ugyanígy a Csárdáskirálynő a Monarchia össznemzetiségű, több nemzetiségű idején játszódik. Valóban én is azt gondolom, amit Ritter Imre szószóló úr említett, hogy legfontosabb feladatunk az anyanyelvi színjátszás.

Meg kell említenem, hogy Gergely Lászlónak volt egy olyan szándéka, amit Csasztvan úr is felvázolt, a több nemzetiségű színjátszás, tehát hogy mindnyájan, a színészek saját anyanyelvükön egy-egy monológ, egy-egy dalrészlet erejéig megjelenjünk. Csasztvan úrral egyeztettünk tegnap. Állítólag a Visegrádi 4-ek között is voltak olyan együttműködések már, ahol négy nyelven játszottak a színészek. Ez egy nagyon izgalmas interpretációt mutat a színpadon. Azt hiszem, hogy a darabválasztás nagyon fontos, hiszen mi nem kereskedelmi színjátszással foglalkozunk, mi nem az anyagiakért dolgozunk, hanem értéket képviselünk, a nemzetiségeink nyelvének fennmaradásáért küzdünk. Itt a legfontosabb számomra az utánpótlás kinevelése, hogy legyen egy értő közönségünk. Az nagyon ütős és örvendetes, hogy a folklórból indulva később elindult egy igény az irodalmi nyelvre, tehát egy magasabb kulturális igény mutatkozott akár az anyanyelvi kortárs irodalmaink bemutatása végett. Viszont nagyon fontos az oktatás. Tehát ezt felépülő struktúraként képzelem el, amint mondtam, a család a legfontosabb a nyelvhasználat szempontjából, az oktatás, hiszen ki kell nevelnünk egy értő közönséget. Merem állítani, hogy nagyon nehéz, kicsit hálátlan feladat ma Magyarországon nemzetiségi színészként sok esetben színpadra állni anyanyelvi darabban, mert nagyon kevés az értő közönség. Volt olyan produkciónk, ahol összesen tíz ember volt jelen. Ezért azt gondolom, hogy ez egy lehetőség is ugyan, hogy mi Magyarországon nemzetiségi színészek vagyunk és színjátszással foglalkozunk, de a többségi társadalom felé az elfogadás és a befogadás végett egy felelősség is. Tehát vagy feliratoznunk kell egyes darabjainkat, akár mint nemzetiségi színházi társulati tagok, vagy pedig egy igen erős utánpótlás-nevelésre kell a hangsúlyt fektetnünk. Divattá kell tennünk a nemzetiségi színjátszást és színházba járást Magyarországon. A többségi társadalom azonban akkor fog megismerkedni a kulturális sokszínűségünkkel, ha nyitunk feléjük, ha értik, amiről játszunk. Számomra egy nagyon szép példa volt a kassai színház vendéjátéka a

Nemzeti Színházban itt, Budapesten. Ott is feliratozva nézhettük a darabot, de szlovák anyanyelvünkön hallhattuk.

Tehát azt gondolom, hogy sok út van, hogy adjunk is, kapjunk is, de mindenekelőtt én is az utánpótlás-nevelésben látom az értő közönség kinevelését. De mi, mint nemzetiségi színészek túlterheltek vagyunk, civil állásokkal bírunk, több magyar színháznál helyt kell állnunk, ugyanis hiányzik még az a színházi struktúra, talán forráshiányra vezethető vissza, hogy professzionálisan ebből megélve nemzetiségi színházi tagok lehessünk. Azt gondolom, hogy ez minden nemzetiségnél másként mutatkozik meg. Mi, magyarországi szlovákok az anyaországtól is támogatást kapunk. Tehát a határon túli szlovákok hivatala gyakorlatilag minden évben kiír pályázati lehetőséget és november 30-ig kell beadni a finanszírozásra a kérvényeket. Ők támogatják a nemzetiségi színjátszást ma Magyarországon. Tudom, hogy nem minden magyarországi nemzetiségnek van erre lehetősége.

Személy szerint még nagyon röviden annyit szeretnék mondani, hogy a Pilisszentkeresztért Kulturális Egyesület elnökeként magam is a Passió játékokon keresztül szlovák nyelven igyekeztünk játszani, ha ezt nevezhetem színjátszásnak, de ezt azóta is minden évben életre hívjuk. Azt gondolom, hogy a gyerekeket úgy tudtuk bevonni a színjátszásba, hogy olyan történeteket adtunk elő szlovák nyelven számukra, amit értenek. Például a karácsonyi ünnepkörhöz teljes báb pásztorjátékot, mert a színművészetnek van egy bábelőadás vetülete is, amely a gyereket megszólítja. Tehát itt már olyan a tematika, hogy értik a gyerekek, tudják, hogy például a karácsonyi ünnepkör miről szól. Tehát ha dalokkal és olyan tematikát feldolgozva adunk elő egy produkciót a saját anyanyelvünkön, amely számukra már ismert, akkor ez út lehet arra, hogy kielégítsük az anyanyelvi igényt is, de az értést is. Továbbá nem minden magyarországi nemzetiség rendelkezik olyan írókkal, regényírókkal, szerzőkkel, akik ma az anyanyelvi színjátszáshoz tudnának hozzátenni. Úgy gondolom, hogy mi, magyarországi szlovákok szerencsés helyzetben vagyunk. Én például a dédnagymamám hangos könyvét kiadtam. Ő egy magyarországi szlovák mesemondó volt és például most adok be pályázatot arra, hogy ezeket a meséket színpadra állíthassuk jövőre anyanyelven. Vannak benne gyermekmesék, felnőttesek is. De ugyanígy volt kezdeményezés az egyesületem részéről, egy István király produkció létrehozására. Ez a klasszikus Szörényi-Bródy-féle István, a király produkció, természetesen magyar nyelven, viszont a pilisi régióban élő összes nemzetiséget megszólítottuk. Ez egy regionális, illetve nemzetközi kezdeményezés volt, mert az anyaországi testvértelepüléseinkről is jöttek hozzá szereplők, és több mint 300 nemzetiségi aktivista vett részt benne. Szerintem a legfontosabb feladatunk pillanatnyilag és közös felelősségünk, hogy a jövő generációi számára stabil körülményeket teremtsünk, hogy a hagyományápolás, a nemzetiségi örökségek továbbvitele, az anyanyelv, mint a nemzetiségi színházak legfőbb feladata egy prosperáló jövő elé nézhessen. A gyerekek számára, úgy vélem, a színészet, a színjátszás nagyon vonzó perspektíva, hiszen mindenki, aki fiatal, a reflektorfényben szeretne állni. Azt gondolom, hogy ezt a lehetőséget ki kell használnunk. Például mi, szlovákok tervezünk, szervezünk táborokat minden évben. Mi a bibliai táborunkon belül is, akár mint az Identita Szlovák Egyesület, akár az országos szlovák önkormányzat egy hét folyamán egyórás produkciót összeállítunk bibliai történetekből a saját anyanyelvünkön. Ott is dalbetétekkel mindezt színpadra állítva. Tehát azt gondolom, hogy nemcsak lehetőség, de felelősség is ez számunkra.

Most pedig engedjék meg, hogy visszaadjam a szót Keller Lindának, hogy a gyakorlati dolgokról beszélhessen.

Tóth G-Keller Linda tájékoztatója

TÓTH G-KELLER LINDA: Köszönöm szépen. Szeretnék először önöknek bemutatkozni. Tóth G. Keller Linda vagyok, 31 éves. Hovatartozásom szerint a magyarországi örmény kisebbséghez tartozom. Édesanyám Csilingarján Ludmilla Szergejevna, Azerbajdzsánban született elsőgenerációs örmény. Én már itt születtem Magyarországon másodikgenerációs örményként. Három éve foglalkozom az örmény kultúrával szorosabban, hagyományainkat megőrzöm, a magyarországi első Örmény Nemzetiségi Színház, Kulturális Egyesület alapító tagjaként és elnökeként.

Ha megengedik, szeretnék egy kis gyakorlati ismertetőt tartani a Gergely László által életre hívott társulatról, színházi csoportról. Gergely Lászlóval három évvel ezelőtt találkoztam a 2013-as nemzetiségi Jelen/Lét fesztivál előadásai közé válogatásakor. Ekkor az örmény nemzetiségi színház először lépett fel a nemzetiségi színházak között ezen a fesztiválon. A közös szimpátia, a közös munkafolyamat 2014-ben lépett második szekciójába. Májusban a Bethlen téri színházban bemutattunk a kulturális egyesület keretein belül egy Aznavour-előadást, melynek rendezésére kértük fel Gergely Lászlót. Ezután következett a nemzetiségi színházi társulat munkája. Felkért engem Gergely László, hogy asszisztenseként, ügyintézőjeként segítsem a munkáját. Önkéntes munkát végeztem. A Nemzetiségi Színházi Társulat felállításán kezdtünk el dolgozni. Ennek az első lépése az volt, hogy a Nemzetiségi Színházi Szövetség tagjai közül választottunk, kértük fel nemzetiségi színházi képviselőket, elnököket, hogy színészekkel közreműködjenek az első nemzetiségi produkcióban. Így jött létre a mai nemzetiségi színházi csoport, a lengyel, a görög, az örmény, a szlovák és a német nemzetiségből. Ahogy Galda Levente kollégám említette, 2015-ben sikerült megvalósítani első közös produkciónkat, a Csárdáskirálynő feldolgozását, Éljen a szerelem! címmel. A Rózsa Művelődési Ház adott ennek otthont. A XVIII. kerületi örmény nemzetiségi önkormányzat támogatását élveztük és élvezhetjük a mai napig. A Kondor Béla Közösségi Házban és a Rózsa Művelődési Házban, valamint a társulat össznemzetiségi társulat lévén, ezért a lengyel Bem József Egyesületben leltünk otthonra a próbák folyamán, hiszen az nem egy színház, a szlovák önkormányzat jóvoltából pedig a fővárosi Akadémia utcában tudtunk próbálni.

Még mindig ott volt a nehézségünk, hogy hol tudjuk előadni, ha már megszülettek az előadások. A próbafolyamatnak van a felénél körülbelül egy olyan szakasza, amikor már nem elegendő egy próbahely az előadás felállítására. Akkor már szükséges a színpadi bejárás és akkor már szükséges a fény- és a hangtechnika. Ekkor már kerestünk olyan befogadó színházat, olyan művelődési házat, ahol nemzetiségi színházi előadásainkat be tudtuk mutatni. A Bethlen téri színház a mai napig szeretne velünk kölcsönösen együttműködni. Valamint a Kőfaragó utcai központban is sikerült a Vasas Együttesnél próbalehetőséget kapnunk.

Még saját nemzetiségemről, saját hagyományápolásomról és kultúraátadásomról szeretnék beszélni. Az Örmény Nemzetiségi Színház, Kulturális Egyesületben 2013 óta dolgozom vezetőként és színészként is. Célunk az örmény nemzetiségű állampolgárok hagyományainak, kulturális örökségüknek a megőrzése és leszármazóik felé való továbbadása. E célból önálló szervezetet alakítva erősítjük meg kötelékeinket és kialakítjuk önálló kulturális tevékenységünket. Célunk egy olyan különleges keleti világú színház létrehozása, ami az itteni emberek számára ez idáig ismeretlen volt. Ezt kihasználva szeretnék egy professzionális színházat létrehozni, amely magában foglalja az örmény kultúrát, az örmény zenét, örmény írók darabjait.

Azt gondolom, hogy nemzetiségünk megérett egy magasabb irodalmi nyelven is megőrzött és átörökített nemzetiségi kultúra továbbadására, nemzetiségi színház létrejöttével. Ez már egy magasabb szintű hagyományápolás, kultúraátadás a színház

intézményrendszerében. Mi az örmény színházban minden esetben örmény vonatkozású darabokat és előadásokat mutatunk be. Leginkább és elsősorban az örmény kisebbségnek szólnak darabjaink. Örmény megemlékezésekkor, mint a genocídium, az örmény népiartás, az Örmény Köztársaság ünnepe, nemzetiségi fesztiválokra való fellépés, örmény karácsony, aradi vértanúk emléknapja és egyéb örmény összejövetelek alkalmával kapunk meghívást a színházunk bemutatkozására. Igyekszünk az örmény kisebbséget kiszolgálni, ez az alapvető célunk, de szeretnénk színházunk kibővíteni és szeretnénk kultúránkat, hagyományainkat megmutatni, akár a többi nemzetiségnek, ha nyitottak ráadásul és a Magyarországon élő magyar nemzetiségnek is. Ezen dolgozunk töretlenül három éve. Kisebb-nagyobb infrastrukturális problémákkal küzdve önkéntes munkában egyelőre, de elkötelezett célunk az örmény hagyományápolás, örmény nemzetiségünk megtartása és továbbvitele. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még mondanivalójuk? Az idő kicsit szorít bennünket, de természetesen, ha még van kiegészítendő dolog, még meghallgatjuk. A mikrofonokat a megszólalást követően kérem szépen kikapcsolni. Nem tudom, Galda úr jól láttam, hogy jelzi, hogy még szeretne szólni.

GALDA LEVENTE: Köszönöm a szót, elnök asszony. Csupán csak annyit szeretnék hozzátenni, hogy a magyarországi nemzetiségi színházak létjogosultsága, azt gondolom, a hazai színházi kultúrpalettán vitathatatlan. Finanszírozás híján leginkább, azt gondolom, az amatőr színjátszás fog fennmaradni. Ha szeretnénk, hogy ez profi nemzetiségi színjátszás legyen, az pénz kérdése, hiszen egy olyan színházi struktúrát kell felállítani, amelyekhez forrásokra van szükségünk. A Támogatáskezelő pillanatnyi tudomásom szerint a multikulturális, interetnikus darabokat, illetve pályázatokat nem támogatja, hiszen előírt, hogy a létesítő okirat preambulumban kiemelten egy nemzetiséget kell képviselni. A néhai Gergely László ezt mindig nehezményezte, hogy úgy, mint társulat nem tudott beadni erre pályázatot.

Továbbá még azt kell mondanom, hogy nekünk, mint nemzetiségi színháznak egy nagypiaci versennyel kell szembesülnünk a magyar színházak mellett. A mi erősségünk talán egy olyan egyedi látásmód, amely az identitásunkból fakad. Még azt hozzá szeretném tenni, hogy büszkeségünk Závada Pál Jadviga párnája, tehát örülünk annak és nagy boldogság számunkra, magyarországi szlovákok számára, hogy vannak ma élő szerzőink, akik bár magyar nyelvű regényeket írnak, azok a békési szlovák emberek életéről és mindennapjaikról szólnak. Illetve ő írta 2012-ben a 33 szlovák népmesét, Janka estéit, amely már három színdarab. Ezeket mind tudjuk természetesen a jövőben szlovák nyelven is interpretálni. Azt hiszem, hogy nagyon nagy különbség van mind a források tekintetében, mind a bemutatandó előadások tekintetében a magyarországi nemzetiségek között. Mindnyájunknak más útja van, de egy hajóban evezünk, közös érdekünk, hogy mindenekelőtt az anyanyelvünk fennmaradjon a színház, mint az összművészetek anyja segítségével és hiszem, hogy mind az egyesület, mind a társulat, mind az amatőrök, akik ma Magyarországon a nemzetiségi színházi közéletben dolgoznak, összefogva, együtt lobbizva és érdekképviseelve fogunk dolgozni a jövőben. Köszönöm szépen a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ezt a zárszót akár én is mondhattam volna a színházzal kapcsolatos témakör végén. Nagyon jól összefogta azt, ami a mi célunk is természetesen. Szeretném még megadni a szót Csasztvan András úrnak.

CSASZTVAN ANDRÁS: Köszönöm, elnök asszony. Egyetlen mondat. Felhatalmazást kaptam. Galda Levente felvezetőjében kitért arra, hogy tegnap egy

elég hosszú telefonbeszélgetésben már elkezdünk tervezni. Ritter Imre kérdésére válaszolnék most. Valószínűleg az lesz a megoldás, úgy fog letisztulni a két egymástól független feladat, hogy a színházi társulat önálló egyesületként próbálja ezt a Gergely László által elindított tevékenységet folytatni és a Nemzetiségi Színházi Szövetség pedig teljes egészében visszakanyarodik az évekkel ezelőtti alap szakmai érdekképviseléséhez. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem az albizottság jelenlévő tagjait, hogy van-e kérdésük az előadókhoz vagy bárkihez, vagy kiegészítenivalójuk. (*Ritter Imre jelentkezik.*) Ritter Imre úrnak adom meg a szót.

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Egyrészt köszönöm az elhangzottakat, főleg elnök úrnak a végén tett megjegyzését. Továbbra sem látom, hogy lehet egy nemzetiségek fölött álló nemzetiségi színház, amely magyar nyelven játszik jobb híján, nem tudom, mi a célja és hogyan lehet ez életképes. Nyilván mindenki visszakanyarodik az örmény, a szlovák gyökereihez, én a némethez fogok. Azt gondolom, az sem megkérdőjelezhető, hogy a nemzetiségi színházaknak és a nemzetiségi amatőr civil egyesületeknek és minden más formában az anyanyelvi színjátszásnak abszolút meghatározó fontos szerepe van a magyarországi nemzetiségek túlélésében, identitásában és ezt minden eszközzel erősíteni kell. Az egyesületnek ehhez egy valódi érdekvédő szervezetként kell működnie, ha azonban e helyett egy saját társulatot csinál, innentől kezdve elveszik a lényege az egésznek. Tehát nagyon örülnék, ha tisztázva lenne és helyére lenne téve, és utána meglátjuk, hogy egyébként lehet-e egy nemzetiségeket összesítő magyar nyelven színjátszani, szerintem nem, de természetesen ez már csak az én személyes véleményem. Minden esetre saját soraink részéről mondhatom, hogy nyilván mindent meg fogunk tenni azért, hogy a magyarországi nemzetiségi színházak, színjátszó csoportok részére a lehető legjobb feltételeket biztosítsuk, ami és amennyiben ez rajtunk áll. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnök úr!

FUZIK JÁNOS szlovák nemzetiségi szószóló: Csak egy gondolat, hogy Ritter Imre kollégámat ellensúlyozzam némileg. Ahogy Galda Levente említette, minden bizonnyal a magyarországi színházi palettán van létjogosultsága a nemzetiségi színjátszásnak. Azt hiszem, hogy a nemzetiségi színjátszás palettáján, egy jó nemzetiségi színjátszás palettáján egy ilyen vegyes társulatnak, produkcióknak is lehet létjogosultsága, hiszen legjobb esetben, azt hiszem, a gyakorlat az, hogy mindenki, aki a nemzetiségi színházat kedveli, a saját színházának előadására jut el, a másik nemzetiség színjátszását pedig kevésbé ismeri. Hátha éppen egy ilyen vegyes produkció ösztönözhet arra, hogy bepillantsunk mások munkájába és természetesen a színházi találkozók, fesztiválok is erre lehetőséget nyújtanak. Ebben nyilván majd a színházi szövetségnek lesz szerepe, ahogy elnök úr ezt fel is vázolta. Úgyhogy sok sikert valamennyiüknek.

ELNÖK: Köszönöm szépen az elnök úr kiegészítéseit.

Megkérdem, hogy van-e még valakinek hozzáfűznivalója. (*Senki sem jelentkezik.*) Magam is azt gondolom, ami több ember szájából is elhangzott. A nemzetiségi színháznak igen van Magyarországon létjogosultsága, sőt kell hogy legyen önként felvállalt vagy adott esetben a közösség nyomását követve felvállalt feladata. Hiszen még egyszer hangsúlyozom, minden anyanyelven elhangzó élő szó segít abban, hogy a jövő generációja továbbvigye a nyelvünket, továbbvigye a

kultúránkat. Mindig azt szoktuk hangsúlyozni, hogy Magyarország egy nemzetiségek által lakott sokszínű ország, így magam is azt hiszem, van létjogosultsága egy olyan formációnak, amikor a színészek néha-néha közösen, több nyelven, akár nyilván feliratos formában a nagyközönség számára érthető darabot is bemutatnak. Azzal együtt, hogy én magam is természetesen annak vagyok a híve, hogy alapvetően a saját nemzetiségünk körében a színház, az előadó-művészet minden lehetőségét támogassuk, és lehetőség szerint fenntartsuk azokat a csoportok, amelyek ma is működnek.

Nagy tisztelettel megköszönöm mindhárom előadónak, hogy megtisztelte albizottságunk ülését a mai napon. Csasztvan András úrnak különösen, hiszen tényleg az utolsó pillanatban mondott le elfoglaltságokat. De megköszönöm Keller Linda úrhölgynek és Galda Levente úrnak is, hogy ismét itt voltak körünkben. Keller Lindának szeretném még mondani, hogy amikor a nemzetiségek kultúrcsoportjai mutatkoznak be, akkor az örménységről még többet szeretnénk hallani. Erre majd lehetőséget is fogunk adni.

Kérdezem még egyszer, hogy van-e valakinek valami hozzáfűznivalója a harmadik napirendi ponthoz. (*Senki sem jelentkezik.*) Ha nincs, a harmadik napirendi pontot ezúttal lezárom.

Egyebek

Az ülés berekesztése

A negyedik napirendi pontunk az egyebek címet viseli. Megkérdezem a jelenlévő kollégákat, hogy van-e valakinek az egyebek címen valamilyen kérdése, hozzáfűznivalója. (*Senki sem jelentkezik.*) Amennyiben nincs, a 2016. évi őszi ülészak első köznevelési és kulturális albizottsági ülését bezárom. Mindenkinek megköszönöm az aktív közreműködését.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 36 perc.)

Kissné Köles Erika
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: dr. Lestár Éva